

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ПОПИТУ НА ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНУ ПРОДУКЦІЮ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПОВЕДІНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

¹ Інститут агроекології і природокористування НААН;

Анотація

Охарактеризовано значення поведінкової економіки з точки зору стабілізації екологічно орієнтовного попиту. Окреслені передумови виникнення поведінкової економіки в глобальній економічній системі, зокрема для сільського господарства в сучасних умовах.

Ключові слова: екологічно безпечна продукція, поведінкова економіка, сталий розвиток, сільське господарство.

Abstract

The significance of the behavioral economy in terms of stabilization of an environmentally orientation in the opinion is characterized. Outlined preconditions for the emergence of a behavioral economy in a global economic system, in particular for agriculture in modern conditions.

Keywords: ecologically safe products, behavioral economics, sustainable development, agriculture

Вступ

Після світової фінансово-економічної кризи серед вчених-економістів все частіше піднімається питання про те, що багато положень економічної теорії, яка не змогла передбачити тих катастрофічних наслідків для світової економіки події, вимагають перегляду.

Метою роботи є охарактеризовано значення поведінкової економіки в глобальній площині з точки зору стабілізації екологічно орієнтовного попиту на екологічно безпечну продукцію.

Результати дослідження

Події, що відбулися в світовій економіці за останні 20 років поставили суспільство перед глобальною проблемою – пошуку універсальної економічної моделі, яка водночас задовольняє інтереси бізнесу, членів соціуму та забезпечує доступ до ресурсів і їх ефективне використання. Зокрема, фінансово-економічна криза, яка відбулася у 2008 році поставила під сумнів твердження Адама Сміта [] про «невидиму руку ринку». Також серйозним ударом для світової економіки стала економічна криза 2020 року, що була спричинена пандемією у зв'язку з поширенням коронавірусної інфекції в усьому світі, де в результаті великі підприємства змушені були припинити свою діяльність, або працювати з суттєвими обмеженнями впродовж невизначеного терміну, оскільки світове працездатне населення не створювало доданої вартості продукту в необхідному обсязі.

Впродовж тривалого часу неокласична теорія економіки вважалася тією самою «універсальною» економічною парадигмою багатьма науковцями, державними діячами та представниками бізнесу, оскільки для даної економічної течії є притаманний так званий «ринковий фундаменталізм», тобто здатність будь якого ринку самостійно вирішити ті чи інші економічні та соціальні проблеми. Однак дана теорія виявилася на практиці недостатньо ефективною через причини, що відзначені вище, а також через те, що в своїй основі спирається виключно на раціональні економічні чинники (рівень цін, зростання або зменшення доходів населення, загальні показники рівня попиту і пропозиції тощо) і те, що вибір конкретного споживача на ринку обумовлюється лише «раціональними» мотивами, проте фактично не були враховані особистісні чинники окремо взятого індивіда, тобто ірраціональні (ті, що спричинені емоційним станом індивіда).

Однак саме індивідуальні, не підконтрольні чинники окремого індивіда (ірраціональні) формують суттєву частку дохідності окремо взятого суб'єкта господарювання, а подекуди – й цілої

галузі. Саме теорія поведінкової економіки, яка була реалізована на практиці у версії Д. Канемана та А. Тверскі [] запропонувала глобальній економічній системі альтернативне бачення у вирішенні складних сучасних проблем. В основі ідеї теорії поведінкової економіки лежать емпіричні дослідження поведінки індивіда в економічному середовищі, ґрунтуючись на побудові моделей та алгоритмів.

Висновки

В межах вищезазначеної теорії можливий розгляд питання участі державних інституцій одночасно в економічних і соціальних процесах держави, тобто доцільності обґрунтування різних моделей протекціонізму (тобто, тобто цілеспрямованої політики держави на обмеження експортно-імпортних операцій). І враховуючи той факт, що дана наукова течія в економіці є відносно новим напрямком, необхідне наукове обґрунтування місця і ролі поведінкової економіки в сучасних економічних реаліях із урахуванням викликів, що стоять перед суспільством.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. "Behavioral Economics: From Persecution to the Nobel Prize", [Online], available at: <https://matrixinfo.com/2017/10/25/povedinkova-ekonomika-vid-goninnya-do-nobelivskoyi-premiyi/> (Accessed 4 Dec 2019).
2. "Introduction to behavioral economics", [Online], available at: <https://www.behavioraleconomics.com/resources/introduction-behavioral-economics/> (Accessed 4 Dec 2019).

Лазаренко Владислав Ігорович — доктор філософії в галузі економіки, науковий співробітник відділу економіки природокористування, Інститут агроекології і природокористування НААН, Київ, e-mail: Vladlaz93@ukr.net

lazarenko Vladyslav I. — PhD, Researcher of the Department of Economics of Environmental Management, Institute of Agroecology and Environmental Management of NAAS, Kyiv, email : Vladlaz93@ukr.net